

Ministerstvo kultury ČR
k rukám ministra Mgr. Martina Baxy
Maltézské náměstí 471/1
Praha 1 - Malá Strana

Datovou schránkou

v Praze dne 17. 12. 2021

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás tímto otevřeným dopisem jako zástupci neziskových organizací, které se dlouhodobě zabývají zajištěním a ochranou základních lidských práv a občanských svobod v digitálním světě a rozvojem internetu jako otevřeného prostředí. Dovolte, abychom Vám srdečně pogratalovali ke jmenování do funkce ministra kultury a popřáli mnoho úspěchů. V oblasti působnosti Vašeho resortu je mnoho nedořešených oblastí, které vyžadují náročnou, systematickou a vysoce kvalitní odbornou práci.

Jednou z takových oblastí je probíhající národní implementace **Směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu 2019/790**, která výrazně ovlivní nejen všechny běžné uživatele internetu, ale i tvůrce obsahu a celý podnikatelský sektor, který poskytuje služby v digitálním prostředí.

Dovolte nám shrnout dosavadní vývoj v oblasti implementace směrnice, zejména dosavadní činnost úředníků Ministerstva kultury. Předpis samotný byl schválen Evropským parlamentem v březnu 2019 navzdory tomu, že respektovaní odborníci opakovaně upozorňovali na to, že finální předložené znění není v praxi implementovatelné. Výhrady ze strany odborné veřejnosti se vztahovaly zejména k článku 17 směrnice. Ten ukládá poskytovatelům služeb povinnost **zamezit budoucímu nahrávání děl chráněných autorským zákonem**. Tuto povinnost je ale nemožné realizovat manuálně, firmy proto budou muset instalovat speciální nahrávací **roboty na filtrování obsahu**. Ty by měly nahrávaný obsah automaticky vyhodnocovat a v případě, že nebude v souladu s příslušnými ustanoveními, také automaticky mazat. Tato úprava je velmi problematická nejen z hlediska zajištění základních práv a svobodu, ale i technicky. I ty nejvyspělejší technologie nepracují bezchybně – z internetu tak bude mizet i obsah, který není problematický – výukové materiály, parodie, memy, tzv. odvozená díla apod. Sporná úprava vyvolala protesty v mnoha evropských zemích, Polsko dokonce kvůli směrnici podalo žalobu k Soudnímu dvoru Evropské unie.

V návaznosti na schválení směrnice začalo Ministerstvo kultury v září 2019 připravovat národní úpravu v podobě novelizace autorského zákona, kterou vláda schválila v červnu 2021 a předložila k projednání Poslanecké sněmovně. K tomu vzhledem k parlamentním volbám nedošlo – předchází vedení ministerstva ale návrh implementace předložilo v listopadu znova.

Příprava národní implementace ze strany ministerstva bohužel nesplňovala základní požadavky na zpracování zásadní změny regulace – zapojení významných aktérů i odborné veřejnosti, transparentnosti a kvality zpracování. Konzultace, které ministerstvo k návrhu připravilo, měly **výrazně formální charakter** – většina vznesených námitek nebyla vypořádána a konzultace k finálnímu návrhu již neproběhly ani formálně. Hodnocení dopadů regulace zcela opomnělo řadu významných aspektů a podrobnější dopadová studie vznikla těsně před předložením návrhu do mezirezortního připomínkového řízení. Účastníci konzultací tak neměli možnost se k ní fakticky vyjádřit.

Česká transpozice směrnice bohužel neřeší celou řadu problémů, mezi které počítáme především:

- **nedostatečné zohlednění problematiky ochrany osobních údajů**
- **absenci zákazu obecného dohledu zakotveného v čl. 17 odst. 8 Směrnice**
- **nedostatečnou ochranu výjimek (parodie, memy, apod.)**
- **narušování zabezpečení osobních údajů – otázka šifrování**
- **otázku technické realizovatelnosti povinností předběžné kontroly obsahu**

Již v průběhu přípravy návrhu jsme opakovaně upozorňovali na to, že kvalitní implementace článku 17 vyžaduje důsledné vyhodnocení dopadů zejména na ochranu základních svobod, ale i na podnikatelské prostředí. **Výsledkem více než dvouletého procesu je bohužel nekvalitní návrh zákona, který by v případě přijetí Parlamentem negativně ovlivnil běžné uživatele internetu i české firmy.** Návrh se bohužel v podstatě pouze drží znění směrnice, aniž by poskytoval konkrétnější návod, jak plnit uložené povinnosti, což je obecně smyslem implementačního procesu. Předložený návrh by navíc zřejmě vyžadoval **další novelizaci**, protože například pomíjí doporučení, která k implementaci čl. 17 směrnice zpracovala Evropská komise v červnu letošního roku. Rovněž stanovisko Generálního advokáta, který má za úkol připravit podklady pro potřeby rozhodnutí SDEU v dané věci naznačuje, že navrhovaná česká právní úprava bude jen obtížně obhajitelná ve světle rozhodnutí SDEU, pokud bude alespoň zčásti stanovisko Generálního advokáta respektovat, což je pravděpodobné.

Vzhledem k situaci Vás, vážený pane ministře, vyzýváme **ke stažení návrhu z Poslanecké sněmovny a k jeho komplexnímu přepracování** tak, aby splňoval nejen požadavky a doporučení Evropské komise, Soudního dvora EU i odborníků, ale zohledňoval i zajištění základních práv v digitálním prostředí, dopady na všechny uživatele internetu i podnikatelské prostředí.

Věříme, že naším společným cílem je kvalitní legislativa, která zajistí uživatelům internetu ochranu jejich základních svobod a posílí konkurenceschopnost českých technologických firem. Rádi Vám naše konkrétní návrhy představíme na osobní schůzce, případně jsme připraveni spolupracovat na přípravě nezbytných úprav navrhované implementační novely.

Se srdečným pozdravem,

Jan Vobořil, Iuridicum Remedium, z. s.

David Albrecht, Za bezpečný a svobodný internet, z. s.